

„СОЮЗ“ НАРОДНА ЧАСОПИСЬ виходить що тижня в четвер.	
РЕДАКЦІЯ: 166 East 4th Street, New York.	
ПЕРЕДПЛАТА:	
На цілий рік	\$1.50
На пів року	.75
Поодинокое число	3ц.

СОЮЗ

Часопись для руского народа в Америці.

„СОЮЗ“ Published Every Thursday —by— „СОЮЗ“ PUBLISHERS Swoboda 184 Hudson St. Single copy	
	\$1.50 .75 3c

Entered as second-class matter August 14, 1908 at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

No. 36. Нью-Йорк, Н.Й. Четвер 16 вересня 1909.

New York, N. Y., Thursday, September 16, 1909. Vol. II.

Новинки.

— Господарка тростів і всіляких спекулянтів в Америці довела до того, що ціна звичайних, віктуралів підходить, що раз то висше, так що бідному робітнику-вигоді вижити зі свого лихого заробітку. Если приміром зажадає ся в шторі фунт найліпшого масла і тузін найсвіжіших яєць, то сторник з долара не видасть більше як нікля. Если ти з задоволенням подивив ся на нікля і сторника він усміхаючись каже: „я видав добре з долара“;— яйця п'ять, десять центів, масло сорок п'ять. В бучерні фунт солонини коштував 18 центів, а тепер 20-22 цент. За випровину числять теж 2 цент. на фунті більше, чим давнійше. А найгірше то, що головні склади задумують дальше підносити ціну на споживчі віктуралі систематично з дня на день.

— Головний почтар в Нью-Йорку виказав, що в місяці Августі висилка грошей зросла більш 6 мільонів дол.

— Північний бігун спричинив ся до завзятої ворожечі між др. Cook'ом а Pear'ом. Один другому старає ся удовіднити, що не станув на бігуні. Учені вже мають головний медаль гоноровий ва не не знають хто з них по правді бреше.

— На озері Colby, кинув ся на рибку лось і зловив йому ліву руку та задав кілька ран на грудях. Рибак-ви удалось ножем убити напасника.

— 17 Заграничних і 53 американських кораблів возьмуть учась в торжестві 300 літної річниці відкриття Hudson ріки і винаходу пароходу Фультоном в 1807 р. дня 25 септембра. Урочистості будуть відбуватись цілий тиждень з дуже багатою програмою.

— В Клевеланді молодий чоловік убив свою наречену та перед судом не хоче відповідати на жадні питання заявляючи, що хоче чим скорше згинуту на електричним кріслі.

— Один з членів „чорної руки“ загрозив супротивцям медичних виробів убити його і 1200 робітників через підложене динаміту під будинок. Если сей не зложить в призначене місце 50.000 дол. Поліція слідить сего скромного доробкевича.

— Батьківська любов. В Гарт-Форд в шпиталю рішив ся батько віддати потрібну кількість крові для своєї дочки. Хотя лікарі два рази перепроводжували кров батька в жили хорої, не могли однак удержати єї при житю.

— Дня 9 с. м. помер американський мільонер Harriman. Він мав під своєю контролею залізничні дороги в Сполучених Державах.

Батько його заробляв пересічно 200 дол. річно і тому син немаючи средств до дальшого образования, покинувши публичну школу знайшов собі занятє яко хлопець офісовий на Wall st в Нью-Йорку. В 18 р. він почав сам спекулювати на баржі а в 25 р. зістав дійсним членом биржового клубу. В 36 році був іменованим деректором залізниць. Harriman майже до самої смерті перепроводжував справи фінансові, підписував вартісні папери, надаючи підвижку або знижку їх вартості.

— Властители залізничних доріг, ухвалили виставити пам'ятник Гаріманові. Фонд має бути зібраний з складок по 25 цент. від всіх робітників зайнятих при залізничних дорогах. Бідні капіталісти не можуть самі спромочи ся ушанувати пам'ять свого побратима та натягають робітників.

— Дня 15 вересня вечером начиняють ся жидівські святка Нового року. Після жидівського календаря, себто від сотворення світа, з днем сим розпочинаєсь 5670-тий рік. День сей також „головою року“ „днем пам'ятним“ званий, святкують жидки на спомин сотворення світа, означає він також день суду в яким після вірування старих жидів мають явитись на суд перед Бога всі сотворіння, та здати рахунок з своїх гріхів.

— Справоздане дня 15-го вересня страшної повені в Мексико виказує, що жертвою смерті впало 15.000, ранених і бездомних понад 20.000. Першу поміч потерпілим дав ряд.

— Тутейша почта принесла понад 11 процент більше доходу за послідний місяць, чим перед тим.

— В Петербурзі напали п'яні козаки на переходячих на улиці людей, много ранили смертельно, а особливо дітей, що не могли втіти перед звівроватими посіпаками.

— Норвежский дослідник Амудвен назначив свою подорож в північні сторони аж поукінченню страйку в столиці краю,

— Студента індійського Джінг'ру повішено за убите начальника індійських кольтоній лорда Уілія Керзона. Засуд смерті виконано миттєво вранці. Перед дев'ятьох годин раном дали власти знати до газет, щоби прислали своїх деректорів, як хотять бачити і описати відтак смертну екзикуцію. О 9 годині рано прийшло

кількох деректорів на тюремне подвірє і не застали там нікого крім ката, кількох жандармів та судових урядників. За хвилинку удали ся тюремні урядники до келії Джінг'ра і спитали його, чи хоче щоби прикинуто до нього індійського священника. Відповів що ні, також не хотів бачитись зі своїм братом, що приїхав з ним попрощатись, тому, що сей посуджував його за такий вчинок. Відтак випроводжено його на тюремне подвірє, на котрім була публікація і зараз повішено його. Опісля списано протокол про повішене, який підписав прокуратор і лікар і прибито його на дверях тюрем, під котрими ждала толпа народа, що хотіла перше почути про кінєць молодого студента, що віддав життя своє за свій нарід.

У Джінг'ра найдено лист, в яким він описав про свій вчинок. Земляки Джінг'ра мали відпис сього листа і тепер коли вже його повішено оголосили його. Він звучить:

„Знаю, що пробував я отсе пролити англійську кров як незначну пімсту за нелюдські ціпання і засланя молодих індійських патріотів. При сім атентаті не питаю нікого крім моєї совісті.

Перед піким я не присягав лише перед моїм обов'язком. Я вірю, що мій нарід держать чужі багнети в постійнім воєннім стані, тоді як мій обезоружний нарід не може вести отвертої борби. Не мав я карабіна тож мусів я несподівано виїняти пістоль і стріляти. Яко Індіянин чув я що кривда моєї рідної країни є обидою Бога. Служити вітчизні, значить служити Богу. Відний був я, не мав ні достатків ні великого духа. Одну кров міг я тільки принести на жертвеник вітчизні. Одинокою наукою якої маю навчитись ся Індія є, вітти вмерти. Індійці мусять навчитись ся вмирати за вітчину. Тому вмираю я і маю собі за честь мої терпіння. Ся борба буде так довго, поки жити муть біля себе раси т. є англійська і індійська, моєю однокою молитвою до Бога є, щоби мене приводила на світ та сама мати, аби я міг умирати знова за те святє діло, поки оно не увінчається успіхом і поки моя вітчина не буде вільною для добра людскости і на славу Бога.

Лелі Джінг'ра.

— Двоє дітей зрослих до себе плечима уродила Хима Довгань в Олієві, коло Зборова. Одно з близнят — як пишуть — прийшло на світ живе, о натуральним вигляді дитини і жило лиш годину друге було неживе з головою без очей, носа і уший а кадовб без рук і ніг.

— З Сыракуз, Н. Й. доносять про колізію яка склалась наслідком наїхання електричної кари на автомобіль. Жертвою смерті впала лише одна жінка, много тяжко ранених.

— Іспанські ліберальні видавництва внесли протест проти урядової цензури. загрожуючи страйком если не осягнуть бажаної ціли мирним способом.

— Сватане в ріжних народів. Серед ріжних народів всіляко відбувають сватане. Угорські Цигани відбувають сватане так: парубок запікає в пирозі гріш і передає такий пиріг дівчині. Коли дівчина прийме пиріг, то знак, що годить ся, а як ні, то знак, що відмовляє. В півдних племенах на арабській пустини в Азії парубок силою забирає дівчину тоді, як вона пасе товар. Дівчина боронить ся чим може: паликами, камінєм, піском. Коли в сій борбі ранить напасника, одержує славу на ціле жите. Колиж парубок переможе її й затягне до свого намету, то вже й по сватаню. Ескімоси силою здобувають собі жінок. Тягнуть їх за довге волосє до своєї хати. В татарського племена Пао-Мідог з настанем першого холодного дня уряджують велике святє, на яке збирають ся всі дівчата-відданиці. Парубки розсівши ся по під дерева грають на ріжних сртументах. Дівчата ходять і слухають музики. Коли переходить та, котру парубок хоче ввати за жінку, він грає голоснійше. Коли дівчина згідна, кидає на його струмент цвітку, а коли ні, відходить, вдаючи що не чує музики. На острові Борнео парубок стараючи ся о яку дівчину помагає їй при роботі. Коли дівчина витає його усміхом, він як настане ніч закрадає ся до хати дівчини. Коли родичі згідні вдають що сплять, а дівчина приймає парубка. Коли Япанець старає ся о дівчину, кидає китицю білих цвітів на візок дівчини тоді, коли вона їде на пліуб свої товаришки. Коли дівчина цвіткі відкине, то значить, що вона його не хоче, коли припве до боку, то знак що прийме його.

— 3 Сыракуз, Н. Й. доносять про колізію яка склалась наслідком наїхання електричної кари на автомобіль. Жертвою смерті впала лише одна жінка, много тяжко ранених.

— Сватане в ріжних народів. Серед ріжних народів всіляко відбувають сватане. Угорські Цигани відбувають сватане так: парубок запікає в пирозі гріш і передає такий пиріг дівчині. Коли дівчина прийме пиріг, то знак, що годить ся, а як ні, то знак, що відмовляє. В півдних племенах на арабській пустини в Азії парубок силою забирає дівчину тоді, як вона пасе товар. Дівчина боронить ся чим може: паликами, камінєм, піском. Коли в сій борбі ранить напасника, одержує славу на ціле жите. Колиж парубок переможе її й затягне до свого намету, то вже й по сватаню. Ескімоси силою здобувають собі жінок. Тягнуть їх за довге волосє до своєї хати. В татарського племена Пао-Мідог з настанем першого холодного дня уряджують велике святє, на яке збирають ся всі дівчата-відданиці. Парубки розсівши ся по під дерева грають на ріжних сртументах. Дівчата ходять і слухають музики. Коли переходить та, котру парубок хоче ввати за жінку, він грає голоснійше. Коли дівчина згідна, кидає на його струмент цвітку, а коли ні, відходить, вдаючи що не чує музики. На острові Борнео парубок стараючи ся о яку дівчину помагає їй при роботі. Коли дівчина витає його усміхом, він як настане ніч закрадає ся до хати дівчини. Коли родичі згідні вдають що сплять, а дівчина приймає парубка. Коли Япанець старає ся о дівчину, кидає китицю білих цвітів на візок дівчини тоді, коли вона їде на пліуб свої товаришки. Коли дівчина цвіткі відкине, то значить, що вона його не хоче, коли припве до боку, то знак що прийме його.

БАЛЬ! ВЕЛИКИЙ! БАЛЬ! устроє Тов. „Січ“ в суботу дня 9-го жовтня 1909 р. в Independence Hall, N. 2 Lowell St. коло North Station, Boston, Mass. Початок о годині 7 вечером.

Поважани Родимці! На Балю Тов. „Січ“ не повинно нікого забракнути з наших Русинів так з Бостону як і околиці. На Бали буде власний буфет. Вступ 25 цент. Прийдіть а не пожалуйте. За добру забаву ручать Комітет.

Важніші події у поступу людности.

Середні віки.

476 р. кінєць західної римської держави; на її місце виробляють ся помалу ріжні нові держави, німецькі воюють ся і приймають латинську мову в церквах і помалу признають церковне начальство римського єпископа, папи.

600 р. араб Магомет починає проповідувати свою віру в місті Мекка. 622 р. Магомет переходить у місто Медину, де признають його пророком; від того часу магометанці рахують роки так, як християни від Рождества Ісуса Христа. 629-705 р. араби магометанці завоювали Передню Азію і частину Індії та Північну Африку і там розширили свою віру. Магометанство трета світова віра.

610 р. початок християнства (римської церкви) у Німців в Швайцарії та Німеччині.

711 р. араби завоювали Іспанію (де їх до рещти знищили християни 1492 р. після Р. Хр.).

842 р. останний східно-християнський всесвітний собор єпископів; кінєць у порядкування східно-християнської віри (грецького обряду).

862 р. Славяни починають вихрещувати ся і писати письмом переробленим із грецького, принявши біблію, перекладену на мову староболгарську, або церковно-славянську.

988 р. Русь вихрещуєть ся і приймає писменство церковно-славянське.

1041-1005 р. божі мири у Франції і иньших країнах.

1095-1270 р. хрестові війни.

1140 р. заведено університет (вищу школу) у головному місті Франції — Паризі.

1215 р. вищі духовні, папи й міщане в Англії вимагають у королів „Великий список (харгію) вольностей“ початок конституційної держави в Англії.

1229 р. папа римський установає інквізицію — особний духовний суд проти тих, що думають про віру не згідно з римською церквою та товмачать і читають біблію окрім латинської на иньших мовах.

1291 р. початок вільної Швайцарської спілки (республіки).

1214-1294 р. Роджер Бекоу учений англійський чернець натураліст.

1324-1384 р. Іван Вікліф учений піп-професор в Англії виступає проти-осібних привілеїв попів і світської власти пап і перекладає біблію на англійську мову. Проклятий папою.

1302 р. Італіанець Джоза придумує магнесову стрілку (компас).

1364 р. в західній Європі починають уживати порох до гармат.

1415 р. спалений по присуду собору католицьких єпископів і папи Чех Іван Гус (піп-професор) ученик Вікліфа. Він переклав біблію на чеську мову.

1440 р. Німець Гутенберг починає друкувати книжки.

1453 р. Турки завоювали Константинополь столицю грецького царства, учені Греки переходять в Італію, грецькі книги друкують ся в західній Європі.

1479 р. пала заводить цензуру (догляд) без котрої забороняє друкувати книги, по тім такі цензури заводять по ріжних країнах державні уряди.

(Дальше буде.)

ХТО хоче скоро навчитись по англійськи, хай зашле на адресу Редакції 60 цит. а ми виплемо товмач найновішого видання.

Редакция.

ПОШУКУЄСЬ агентів до продавання книжок. Значний опуст. Зголоситись в Редакцію.

Д. Ф. ВОЛЬФМАН,
220 E. 5th Street,

Недалеко 3 Еніт в НЬО ЙОРКУ

Европейський інститут медичний і електричності

СПЕЦІАЛІСТ,

що має 20-літню практику і лічить

всякого рода хвороти.

Коли ви чуєте ся ослаблени звичайними або хронічно заданими хворотами як секретні, білі і катар жолудка, ревматизм, біль горла, хребта, грудей, катар носа, хворота очей, чирак, короста, боляки, рани, запуті крові, кровоток, корчі або инші хвороти, так не занедбуйте себе. Всяке за недбане хоть і найлегшо хвороти є небезпечне і з часом стає ся невилічиме.

Якже ослаблене організм, утома духова може бути тільки вилічена нашими спеціалістами.

Наша довголітня практика говорить сама за себе.

Всякі хвороти хотия най-більш тяжкі ми лічимо в недовгій часі завдяки нашій лабораторії.

Після найновішого системи устроєної електричності відділ з найновішими електричними апаратами на європейський лад всегда на услуги наших пацієнтів.

Час прийняти:

В звичайні дні від 9 рано до 9 вечером в неділі від 9 рано до 5 вечером.

Dr. F. Wolfman,
220 E. 5th Street,
NEW YORK, N. Y.

"SOJUZ" (Union)

RUTHENIAN WEEKLY PAPER
Published Every Thursday
by the

"SOJUZ" PUBLISHING COMPANY,
166 East 4th Street, New York.

Subscription per year . . . \$1.50
" " six months 75
Advertising Rates Furnished on Application.

«СОЮЗ»

журнал для руского народа в Америці
виходить кожного тижня в четвер

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:
в Спол. Державах \$1.50
до Канади 2.00
до Європи 2.00

Безіменних дописей не
приймаємо.

Редакция принимает всякі авертай-
менти, по уміркованій ціні; о більшій
інформації пишете до Редакції.

ГРОШІ можна посилати в
регістрованім листі, або че-
рез експрес, або на Money
Order. Монеї ордер, т. е.
карточку, котру дає почтар,
або експрес. агент, треба в
листі нам писати, бо без тої
карточки не дістанемо гро-
шей.

Гроші треба посилати на
висше поданий адрес.

Відвічальний редактор: Осип Косовий

Дозволене чужолоства попам в кат. церкві.

Виписи з морального богословія
свв. Лігури, потверженого „ex sa-
cthedra“ папами П'єм IX і Львом XIII.

„І повний Рим байстрат,
„От їх догмати і їх слава!“
(Дальше.)

Пробабілізм в мораль-теології
Лігури.
Конець.

Сьвітського тиб хотіла лю-
бити, грішника, падлюку
невірного, дійсно ти мусіла
сейчас дістатися до печка.
Любов до сьвященника, се
сьвята любов' колиж любов
до сьвітського є соромом. Вір-
ність попа впливає з вір-
ности, яку Бог дарував сво-
їй церкві, а сьвітського фаль-
шива, як суєта сего сьвіта.
Піп очищає свої чувства по
всі дні через свв. Духа, чо-
ловік сего сьвіта, если він
взагалі знає, що таке любов
плюгавить її день і ніч по
брудних роздорах.

Алеж серце і совість нака-
зують мені хоронитись пе-
ред попами. Ну коли ти ду-
маєш, що не можеш мене
любити, яко свого сповідни-
ка, то я вже найду собі спо-
сіб як тобі ті примхи вигна-
ти. Ми хочем при любовних
присягах ушанувати імя
Христа, тоді лише може бу-
ти наша любов жертвою Бо-
гу приємною і як запах до-
рогого ладану вносився ся
на небо, як каділо сьвятос-
ти, если говориш до мене в
сей спосіб люблю Вас в іме-
ня Ісуса Христа, то захо-
ваєш чистоту совісті і очи-
стиш в сей спосіб всякий ви-
бух любови. В такий чортів-
ський спосіб старають ся зв-
одити монахині попи.

Ти постриг нас у чениці,
А ми собі молодіці
Та танцюем та гуляем,
Сьпіваючи промовляем
Аллилуйя.

Іспанія, Галія, Ірландія,
колиш хорші провінції
римської держави, які днес
належать до кат. церкви за-
влячують свій упадок паню-
ванню сповідників.

Сповідник здеморалізував
і поневолив жінки, а ті зно-
ва наклали окови на своїх
чужів та синів. Жінки вла-

сною рукою розсіяли зерна
неволі, рабства, яке ввжає
ся найбільшою хибкою хри-
стіанської амбіції, злочином
справедливості та пошани
самого себе, они розсіяли
зерна яких набавились від
сповідників. Много молодих
людей воліє безжельство
чим не певна чистота жінок
під ярмом попів.

Людности Англії в часі
норманського здобуття було
коло два мільйони. За п'ятьот
літ її ледви стало у двоє бі-
льше. До сего стоючого ста-
ну довела найбільш папска
політика, що заборонила по-
пам женити ся. Легальна
родюча сила справді вмен-
чила ся від сеї політики, та
ніколи справдішна родюча
сила. Ті що студіювали сю
справу, вже давно доказали,
що публична безжельність
то правдива роспушта. І се
головно спонукало і сьвіт-
ських людей і правитель-
ство в Англії знести мона-
стирі. Доказано яєпо, що
попи в Англії зробили сто
тисяч жінок роспусними.
Кожий, хто знає троха істо-
рію і філософію, повинен
тямити, що роспушта жінок
потягає за собою моральний
занепад нації, та що мора-
льний занепад приносить
йому зверхню руїну та упа-
док. Кілько лиха на творила
сповідниця в Австрії та в
Баварії. се кождому сьвідо-
мому знає.

Папа Пій IV. оголосив
було 1560 р. в якій видав
росказ, щоб зголосились всі
жінки і дівчата зведені спо-
відниками та виказали їх.
Уповажено певне число
висших урядників церков-
них з інквізиції збирати до-
несення всіх жінок яких збез-
чещено з нагоди сповіді або
в сповідниця. Першу пробу
зроблено в Севілі в одному з
передових міст в Іспанії. По
оголошенню едикту, згосло-
лось так велике число жі-
нок, що 60 нотарів і інквізи-
торів не могли зібрати всіх
візнань в протязі 30 день.
Показалось, що тільки наз-
биралось попів чужолож-
ників, що не можливо їх всіх
карати, бо потреба хіба всі
церкви замкнути. Залишено
дальші дохождження і вину-
ватих єгомосців пущено на во-
лю.

Цісар Наполеон I. казав в
1807 р. зробити подібне слід-
ство, в Німеччині між Ко-
лонією а Аахією. Та роз-
сліді під проводом радника
Le Clerq і професора Sall
скомпромітували тільки по-
пів і жінок з висших домів
що цісар стратив охоту до
дальшого слідства та став
побоюватись, щоб се не ви-
кликало заворушення між на-
родом французким, як се
дійлось в 1792, 1793 роках,
коли то вимордовано тисячі
попів, монахів та монахинь,
яко ворогів чесноти, морали
та свободи.

В виду сего само попів-
ство почуваєсь до вини та
кривди, яку заподіють сво-
ім вірним, як се видимо з
протестів та домагань (за
дозволенем) щоб ім вільно
було заключати правне со-
пружество однаково властї
папів та єпископів не хоче
нічо о тім чути. Самий німе-
цький цісар Фердинанд I. жа-
дав 1560'р. від папи Пія IV.
дозволення попам женити ся

а єпископ з Finfkirchen вніс
справу на засіданню три-
дентського собора (1562). ви-
казуючи страшні наслідки
целібату, однаковож без ні-
якого результату, папа ви-
ганьбив добре делегатів і
справа скінчена. Кардинал
Rudolf Pio, запитаний, що
думає про справу попівської
женички, дав таку відповідь:

„если буде вільно жен-
тись попам, то інтерес їх ро-
дин, жінок і дітей відірве їх
з під зависимости папи а
підчинить властї їх князів,
привязане до дітей буде ді-
ляти на шкоду церкви так,
що в короткім часі властї
свв. престолу обмежить ся
на саміським Римі. Нїм вве-
дено целібат папа не побир-
рав ніяких доходів з прочих
міст (крім Риму) та про-
вінцій.“

Папа Пій IV. закомуніку-
вав се в подібний спосіб.

„Сеж яємо що если попам
буде вільно женитись то всю
любов жертвують жінкам,
дітям, родині та вітчани,
прорвеєть тісна звязь духов-
ного стану з папським пре-
столом. Позволити попам на
женичку то тільки, що зни-
щити церковну єрархію а
папу поставити назад на мі-
сце римського єпископа.“

З сего аж надто можна
зрозуміти, що ціла організа-
ція кат. церкви в нинішнім
виді не може існувати по
нормальним законам приро-
дним і християнським та що
ей попи будучи папістами
не можуть бути християнами
пожиточними членами свого
народу й суспільства, дока-
зом чого хотьби послідні ча-
си рускої-народної справи
в Америці, де єпископ з по-
пами замаркувались яєно я-
ко наганячі та прихвостні
римського патинка а не як
вільні сини України.

За часів Йосифа II. ав-
стрійського цісаря зняв ся
знова рух за знесенем целі-
бату. Пій VI. скликав на
раду кардиналів, після якої
кардинал Павляччіні злаго-
див слідуєчий осуд:

„если дозволить ся духо-
вним вступати встан сопру-
жества, неминує римска
папска єрархія мусить про-
валитись, упаде повага і до-
стоїнство римського єпис-
копа (папи), бо поженені ду-
ховні ради жінок та дітей
віддадут ся на послуги де-
ржаві та народови. Они пе-
рестануть бути приклонни-
ками римського престолу. Ско-
ро буде можна спостеречи
що горячі оборонці та при-
клонники Риму перейдуть
в табор сьвітських против-
ників. Правильо політики на-
казує вашій сьвятости (папі)
і сьв. колегію не слухати
подібних пропозицій. Також
зазначає дальше кардинал:
Се закон мудрої політики,
(прм. але не волі Божої) щоб
папи і сьв. Колегію не ка-
сували целібату, бо коли ду-
ховні відвернуть ся від Ри-
му, попадуть в обійми роди-
ни та вітчани.“

Отже бачимо, що безжель-
ство не є справою христия-
нською, бо ту Рим ані не о-
глядає ся на Христа, не слу-
хає що учив апостол Павло,
— але інтересом зва-
волі та панования антихре-

тів Папів та кардиналів-ко-
легію, які настоють за вета-
новою целібату. Се страш-
ний злочин в очах христия-
нина, всякого чесного чоло-
віка, если папа ради паню-
вання, розкоши і богатства,
знеславляє і убиває мораль-
но мільйони жінок, катє міль-
йони попів і самі летять
стрімголов чортови в зуби.

„Кодло гадюче! як можете
промовляти добрі речі, бу-
вши лихими“?

Апостат.

Що викликає так звану слабість людської натури.

Богато людей не хоче за-
становляти ся над причиною
зла а судити його аж тоді,
коли бачить наслідок. Щоб
однак усунути зло, нам по-
треба доконче глядати пер-
вісної причини. Если буде-
мо доходити причину зла,
то перекоцаємось, що воно
свого зародку при самокон-
тролі не має. І прм. чоловік
если би не улягав злости,
задрості, лакемству ніколи
не поповнив би убійства.
Отже видимо, що так зване
менше зло в якій би небудь
формі витворює більше. Щоб
не допуститись до більшого
потреба нам контролювати
і поборювати менші, які на-
зиваємо слабостью людської
натури, що перероджують
ся в так званий наліг.

Заходить питанє, в чім
глядати причину так званої
людської слабости і чи вона
є віковична або складовою
частію людського ества. Ми
знаємо, що всі складові ча-
сти нашого ества потребу-
ють корму. Найбільшою
штукою отже є при непо-
хитній самоконтролі пода-
вати поодиноким частям
відповідну і мірну поживу,
якої вони домагають ся для
вдержання при житю цілого
ества. Щоб сю гадку ліпше
пояснити возьмім на увагу
жолудок. Знаємо, що жолу-
док для апетиту або стра-
влення часами домагаєсь по-
мічних средств, як вода,
алькоголь, перець цибуля і
т. д. Средства такі ужиті мі-
рно роблять прислугу при
його роботі. Так само має
ся річ з иншими органами
як ухо, око і т. д. Лучше
для них є заспокоїти їх ви-
моги почутем краси чим дра-
стикою. Чоловік бажає при-
міром розривки, сейчас от-
же повинен зважити се і без-
лжеоправданя, і вдоволити
природне бажанє в такий
скількості і якості, як не
збільшила задачу самокон-
тролі.

Сих кілька примірів дока-
зують що если чоловік за-
спокоював свої природні
бажаня аж слід, то всі ті ба-
жаня не мають в собі закра-
ски до злого, та що зло не
має принципіального похо-
дження.

Щоб ми відповідали що
раз більше своему званю,
нам доконче треба пізнати
самих себе, себто добрі і злі
сторони наші, їх причини,
та усувати і поборювати їх
безвинно і енергічно а то-
ді сповнемо заповіт нашого
Великого Учителя: „Будте
совершенні, яко Отець ваш
що на небі.“

Форма правління пресвітерської церкви в Спол. Державах Америки.

Принята 1788 р., поправлена 1805 — 1894 р.
(Дальше.)

2. Жаден з повисших Зборів не сьміє мати ніякої
цивільної властї ані накладати жадних кар з). Властї
тих зборів (соборів) мусить бути виключно моральною,
або духовою і то тільки властїю службовою і заявляю-
чою (міністеріальною і декларациною) и). Всі ті собори
мають право домагати ся послуху Христовим законам а
непослушним та колотникам відбирати всякі привілеї в
церкві. Аби справедливо переводити такі доконечні ду-
ховні, оперті на Сьв. Письмі справи, собори мусять пе-
реслухати сьвідків за і протів та напаминати або й дога-
ну дати закликаюму на збори переступникови церков-
них прав. Вони мають властї взивати на сьвідків людей
тільки зі своїй громаді, но найвисшу кару, яку можуть
наложити на виноватого, можуть виключити його з гро-
мади своїх вірних і то тільки тоді, коли виноватий не хо-
че поправити ся, знова повинувати ся правам церкви,
словом, коли він не розкає ся і).

Г О Л О В А IX.

О Церковній радї.

1. В кожній парохії церковна рада має складати ся
з пароха (сьвященника) і вибраних пресвітерів (стар-
ших братів) к).
2. Найменше двох пресвітерів (старших братів) зі
сьвященником становлять церковну раду.
3. Сьвященник повинен завжди бути предсідателем
ради коли нема місцевого сьвященника, повинно ся по-
кликати посторонного сьвященника на предсідателя. Ча-
сом задля непорозуміннь між сьвященником а парохією
не може бути місцевий сьвященник предсідателем, тоді
нехай рада в порозуміню з ним завізвє посторонного
сьвященника, але з тої самої пресвітерії.
4. Предсідательство сьвященника в церковній радї
має велику вагу, особливо тоді, коли відбуває ся суд над
оскарженими і тому в кождім разі, як не місцевий то по-
сторонний сьвященник повинен би проводити радою. Но
коли тяжко дістати сьвященника на раду, тоді сама ста-
ршина парохіяльна рішає справу.
5. В парохії де буває двох або більше сьвященників,
вони, коли суть присутні входять разом в президию.
6. Діяльність ради обнимає слідуєчі точки: — Рада
є духовним правителем в своїй громаді л); вона обо-
в'язана дбати аби в громаді ширило ся знанє релігії, та
щоби парохіяни жили християнським житєм м). Єї діло
взивати переступників і потрібних сьвідків перед свій
суд, но щоб одні і другі були членами тільки тої самої
парохії. Вона має право приймати нових членів парохії,
упоминати, догани давати, суспендувати або й не до-
пускати до сьв. Тайн тих членів, котрі не слухають їх
напаминень та не розкають ся в лихих ділах н). Рада обо-
в'язана є цілою силою дбати аби в парохії був духовний
порядок, чистота та іменувати делегатів до висших ін-
станцій церкви о).
7. Церковна рада обов'язана дбати про порядок в бо-
гослуженнях в своїй парохії, про хор, музику, та рішати
про час і місце де мають відбувати ся богослуження. Вона
має виключне право опікувати ся маєтком церкви, но
ніколи не сьміє уживати церковного будинку на такі рі-
чи, яким противить ся висша церковна рада, пресвіте-
рия або синод п).
8. Сьвященник має право скликати раду, коли уважає
за потрібне р) а мусить скликати єї тоді, коли найменше
двох пресвітерів (радних) зажадає того. Рада має зійти
ся на жаданє пресвітерії.
9. Кожда рада обов'язана вести в порядку метрика-
льні книжки і раз що року подати їх до перегляду прес-
вітерії.
10. Нотувати докладно в своїй громаді всі вінчання,
хрещення, похорони, як тоже держати спис всіх вірних,
котрі і коли приймали тайну Господньої Вечері, та хто
і коли опустив парохію.

а. Мат. 18-15, 20. Колиж погрішить проти тебе брат твій, йди й обличй його
між тобою й ним самим. Коли послухає тебе, здобув єси брата твого: коли
не послухає, возьми з собою ще одного або двох щоб при устах двох або трох сьвід-
ків стало кожне слово. Коли не послухає їх скажи церкві. Коли і церкві не
послухає, нехай буде тобі як поганин і митник. Істинно глаголю вам: Що звя-
жете на землі, буде зв'язане на небі; а що розвяжете на землі, буде розвязане на
небі. Знов глаголю вам: Що коли двоє а вас згодять ся на землі про всяку річ,
якої просити мати, станеть ся їм від Отця моего що на небі. Де бо двоє або троє
зберуть ся в імя мое, там я посеред них.

и. І Кор. 5-4, 5. В імя Господа нашого Ісуса Христа як зберетеєсь ви і дух мій
силою Господа нашого Ісуса Христа. Видали такого сатані на погибель тіла
щоб дух спас ся в день Господа Ісуса.

і. Євр. 13-17. Слухайте наставників ваших і коріть ся.

к. Вони бо пильнують душ ваших і т. д.

л. Єзекіил 34. Слабах у стаді ви не покріплювали й недужних не вигоювали
пораних не переважували й роздужених не привертали та й загублених не
шукали, а правили ними жорстоко й насильно.

м. І. Солун. 5-12, 13. І Кор. 11-17 до кінця. Тимже хто їсти ме хліб сей і пи-
ти ме чашу Господню недостойно, повин буде тіла і крові Господньої. Нехай же
розглядить чоловік себе і так нехай хліб їсть і чашу пє. Хто бо їсть і пє недо-
стойно, суд собі їсть і пє, нерозсуджуючи про тіло Господнє і т. д.

н. Діян. 15-2, 6. Як же почав ся спір і немале змганє Павла і Варнави з ни-
ми, то постановили, щоб Павел та Варнава і деякі инші з них пішли до апо-
столів.

о. Діян. 20-17. І зібравлись апостоли та старші плянати в сю річ.

п. Як бачимо з Діян. 6-16, 9-31, 21-20, 2-41, 46-47 і 4-4 цедки в Єрусалимі
складала ся з більше чим одної церкви перед і по розігнанню апостолів. Церкви
ті утваряли ся одною пресвітерією, видно се з Діян. 19-18, 19-20. І Кор. 16-8,
9-19, порівняй Діян. 18-19, 24-26; 20-17, 18-25, 28-30-31, 36-37. Откройте 2-1-6.

р. І. Тимот. 4-14. Не заиждай твого дарування, котре дало тобі пророцтвом з
положенням рук сьвященства.

(Дальше буде.)

АЙТОН СІНКЛЕР.

Нетри.

(Дальше)

Діда Антона вважали всі за людину вчену; йому і листи доручали писати. І промови говорив він гарно. Навіть діти, що досі гуляли і пустували, замовкли і підійшли ближше, щоб слухати, а жінки плакали, утираючи сльози фартухами, Антон Радкус говорив сумно, наче прощаючись з всіма близькими; він казав, що не довго вже проживе коло своїх дітей. Всіх зворушила ся промова, сумна і безнадійна, аж не видержав один з гостей, Якуб Шедвіла, що тримав харчову крамницю на Гольстер-Стріті, добродушний товстун: він встав та почав говорити, що життя людське не таке вже сумне бувають в нім іноді й радісні хвилини; потім він здоровив молодих, бажав їм щастя і всякого добра і договорив ся до таких подробиць, що молодь почала весело усміхатись, а Она ще більше почервоніла і не знала, куди очі подіти. У Якуба, як говорила його жінка, була дуже палка фантазія.

Гості, наївшись, почали вже вставати від стола. Де-хто підходив до прилавка і пив вино; інші похажали по світлиці, розмовляючи і сьміючись; де-які, зібравшись купкою, починали сьпівати, не вважаючи на те, що сьпівали гуртки і що грала музика. Але видко було, що всі дожидали ся ще чогось. Так воно й стало ся.

Як тільки гості всі повставали від мисок, зараз зі столів поздіймали посуду, столи і стільці позсували в купки, приймали з дороги дітей і почала ся друга частина весіля — танці.

Тамошіус Куплейка, підкріпившись цілим куклем пива, вернув ся на підмостки і, постукавши смичком по скрипці, почав грати вальса. Грав він, вкладаючи в ту гру всю свою душу; друга скрипка піддержувала його і Словак не спускав очей з Тамошіуса, щоб поспівати за ним, а віолончеліст, постукавши разів кілька ногою, щоб лад зловити, взяв свою єдину ноту і, затопивши очі у стелю, тягнув її невпинно. Гості, взявшись парами, почались крутитись по світлиці. Танцювати вальса ніхто з гостей не вмів і танцював кожний на свій лад, так само як поперед сьпівав кожний свою пісню. Одні танцювали „на два па“, другі на три, а інші придумували щось зовсім окреме, сказав би: свій власний танок.

До таких належав товстун Якуб Шедвіла і його така-ж само гладка жінка Люція. У двох вони з'їдали в день мало не стільки харчів, скільки продавали всім покупцям у своїй крамниці. Танцювати і крутитись їм було важко; то-ж вони стояли, обнявшись, посеред світлиці і тільки похитувались в один бік і другий, щасливо усміхаючись.

Одежа гостей була різноманітна. Де-хто старіший носив ще сгародавню литовську одягу: химерно гаптовані камзельки, лейбики з широкою обшивкою по краях і во стародавніми великими гудзиками. Але молоді всі вже одяглись по американській моді, як городяне.

Танцювали як хто хотів: одна пара обнявшись тісно, друга далеко одно від одного; одні кружили по світлиці, як божевільні, зачіпаючи, поштовхуючи і збиваючи людей, другі — обережно і поважно, по крикуючи на інших: „нусток! кас іра?“ (схаменись! Що-ж се буде?).

Пари еднали ся на цілий вечір. Так наприклад Олена Язайтіта танцювала скільки годин бездипину з Юзасом Рачусом; вони вже були заручені. Вона була найкраща за всіх дівчат на весіллі, але її не дуже любили бо була горда. Вона була у білій кафточці, за яку, мабуть, не дешево заплатила, а спідницю свою придержувала рукою точнісінько так, як держать великосьвітські пані. Юзас, її наречений, розвозив по крамницях товари з фабрики Другме і платили йому добре.

Він був дуже франтовитий хлопець; танцював у шпінті, збивши її на бакир і у весь час курив цигарку. У другій парі танцює Ядвіга Марцінкус з Міколасом. Вона також дуже гожа дівчина, тільки не така горда, як Олена. Вона служить на фабриці: розмальовує бляшанки для консервів; одягаєсь просто, бо не може витратити воробітку на кофточки: своїм заробітком вона годує хвору матір і трьох маленьких сестер; на ній біла, проста одяжина, що стала вже вузка, і коротка на неї, бо Ядвіга вже п'ять літ одягає її на всі весілля і вечірніці, але дівчині байдуже і вона щиро собі веселить ся. Ядвіга маленька, ніжна, чорнява і кароока, а її наречений Міколас — здоровенний, дужий велетень; у танці здаєть ся немов Ядвіга припишена, як квіточка до того велетня: вона похилила йому на груди свою гарну головку, а він обняв своєю дужою рукою її тонкий стан, притиснув її до себе, неначе хоче кудись її занести. Так вони танцюють увесь вечір, раді і щасливі. Вже п'ять літ, як вони кохають ся і заручились, але не можуть одружити ся, бо у Міколаса батько п'яниця — і він мусить годувати всю сім'ю. Може й могли-б вони одружитись, бо Міколас був робітник добрий і заробляв багато, та раз у раз ставали йому перешкодою нещасні пригоди. Міколас служив на різницях; він очищав кости від мяса і робив сетак швидко і проворно, що всі аж дивувались. Платили йому не поденно, а від штуки, то й поспішав він у роботі і трапляло ся йому не раз порізати собі руки.

Рана, хоч-би і велика, — не біда у молодого здорового, швидко загоїть ся; але біда в тім, що від не свіжого мяса заражала ся кров у тих ранах: за останніх три роки Міколас двічі мало не вмер; раз він пролежав у лікарні три місяці, а другий раз аж сім.

За той час хвороби він втрачав службу і мусів потім, видужавши по тижнів п'ять вистоювати перед дверима фабричної контори на морозі, від шостої години в ранці дожидаючи роботи. Статистика показує, що такі робітники як Міколас заробляють найбільше, але на жаль, статистика не показує, кілька помирає або калік робить ся.

Довго танцювали так гості, не спиняючись для спочинку, а Тамошіус грав чим-раз швидше і чим раз гострійше вищали на високих нотах нещасні струни його скрипки; у шаленім вальсі крутились пари, мов несамо-виті. Нарешті скінчив скрипач ту шалену гру, а сам аж тремтів увесь; гості тільки тепер почули втому і поставали, відсапуючи і ледви держучись на ногах, по під стінами: сісти було нікуди, бо стільці були всі по прийманні. Опочиваючи гості пили пиво; частували пивом і музиків. І гості і музики відпочивали, збираючи сили для найважнішої частини весіля — „ач'явмас“; се мав бути танець, що тягнув ся без-упину три — чотири години. Побравшись за руки гості ставали в коло, а посередині стояла молода і кожний з чоловіків по черзі виходив з кола і танцював із нею; сей танець міг тягнути ся кілька вгодно, серед загального реготу і жартів. Коли гість перетанцював уже з молодого, до його підходила хазяйка на сей раз се була тітка Єлізабета — з шапкою в руці і гість клав гроші: долар два або п'ять, — який у кого був достаток і як хто хотів оддячити за честь, що танцював із молодого. Се була плата за частування; а хто був приязний до молодих, той старав ся давати більше, щоб їм де-що лишило ся на хазяйство на перший час.

Видатки на весілля були дуже великі. Весілля Они і Юргіса коштувало не менше двох-сот, а може й до трох-сот доларів, а такі гроші не всякий з гостей міг-би заробити за цілий рік.

Ті люди працювали цілий день від ранку до вечера, іноді у темних і вохких сутережах; де які з них бачили сонце тільки раз у тиждень, у неділю, — та й ті не могли заробити триста доларів у рік. Поміж гостями були й діти, що служили вже на фабриках; батьки додавали їм літ, щоб їх приймали на роботу: вони не заробляли й половини, навіть третини сеї суми.

А про те весілля коштувало таких великих грошей, і витрачались вони в один однісенький день... Для багатьох тих робітників се був може єдиний щасливий день за все життя; та й міркували ті люди, що одаково то вийде: чи витратити такі великі гроші на своє власне весілля, чи видавати їх частинами, потрошки, на весілля своїх друзів. Останнє навіть лекше було на кишеню. Де-кому і се важко було, але ті бідні люди терпіли таке горе, що хоч де-коли хотілось їм хоч на час забути її. Ті люди, покинувши батьківщину, зрікли ся всього, що було їм рідне, що нагадувало їм їх рідний край; не могли зрести ся вони тільки того стародавнього прадідовського звичаю гучно і пишно сваткували весілля. Вони могли покортись тяжкій недолі, жити у темних сутережах, мов у каторжній роботі, але не хотіли коритись до останку: хоч один день у нужденнім житю вони хотіли прожити панамі, скинути кайдани, вільно розмахувати крилами, підняти високо і глянути на сонце; забути всі клопоти й страхи і погуляти вільно, без журби, випити відразу всі радости життя. Попанувавши той день, людина могла вернутись у темні сутерени, до каторжної роботи і жити вже згадками про ту щасливу хвилину, коли вона була неначе справді людиною.

Гості танцювали, кружляючи по світлиці; де-кому аж голова закрутилась, — тоді він „відкручував“ її, кружляючи на другий бік. Так гуляли кілька годин. Уже стемніло і в залі засьвітили дві лампки, що коптіли, але мало світили. Музики потомились і запал їх пропав: вони, тиняючи, повторювали безліч разів один і той самий уступ, а де-коли й зовсім переставали, бо сили вже не було. Вже й товстун-поліцейський заснув за дверима. Тільки одна Марія Берчинська не віддавала ся втому. На неї неначе щось зайшло. Вона з самого ранку метушилась, хазяйнувала, а тепер її аж страх брав, що все має незабаром скінчити я. Вона бажала-б, щоб час спинив ся і щоб сї щасливі хвилини не минали; вона кричала на музиків, щоб грали охотнійше і просила помучених гостей, щоб не переставали танцювати. Сама вона танцювала дуже завзято, поштовхуючи інші пари. Якось поштовхнула вона, мало не задавивши, маленького Севастяна, сина Шедвіла. Дитина впала і почала плакати. Марія, що була дуже добра і жалісна жінка, вхопела хлопчика на руки, понесла до прилавка і дала йому випити німецького пива. Тою запинкою скористувались музики, перестали грати і самі пішли пити пиво.

Тим часом у другім кутку світлиці тітка Єлізабета, дід Антон і ще скільки чоловіка їх приятелів про щось радились, дуже затурбовані.

Вони справили весілля рахуючи на те, що гості поможуть їм оплатитись — так воно вело ся стародавним литовським звичаєм. Кожний з гостей і сам добре тямив, скільки він повинен дати, а де-які, звичайно, давали більше, щоб лишило ся де-що для молодих на перший час. Але тут, у тій чужій країні, починав уже міняти ся, той останній прадідовський звичай.

Дальше буде.

Студія про модерний соціалізм.

Конець.

Американський соціалізм в почині зложений з анархістичних елементів, промахнувся в кілька літ пізніше, даючи вагоду до з'організованя соціалістичної партії (Socialist Party) і яко така з свідомішим елементом істнує по нинішній день. Соціалістична робітнича партія (Social Labor Party) придержуєсь більш радикальних принципів. Еуген В. Дебс (Debs.) кандидат на президента з соціалістичної партії в 1904 р. одержав 408, 230 голосів, коли тимчасом кандидат соціалістично робітничої партії одержав лише 33, 536. Головна конвенція з 1906 р. ухвалила слідуючі резолюції і проекти для дальшої роботи: Цілковита, вільна самоуправа міст, безробітних має приймати стейт до будови доріг, управи ліса, до висушення або наводнення етс. знести контракторство при всякій публичній роботі, такою має занятись (state) стейт або місто, уложити пенсію для неспосібних до роботи, заводити і удосконалювати легко приступні інституції по найновішій моді для хорих і не спосібних до праці, увільнене господарств від податків, скасоване брутального поведіння за злочин, скасоване теперішнього карного закона, кари смерті, надане жінкам ті самі права політичні що і мужчинам, закладати вільні державні робітничі бюро, знесенне заговору, та анти-бойкотських прав, переведення справи через суд присяжних, если одиниця переконана, що єї позбавлено особистої свободи, наставляти інспекцію по всіх фабриках і уряди до приймаю робітників, державне вивласнене копаєнь угля, магазинів збіжжя і електричних робіт, закладане на владу державну щадничих кас, їх фонди вкладати в публичний промисел, взяти під державну владу і контролю лікерової трафіки, знесенне „black list“ чорної лісти як способу до зломаня страйку. В часі страйку в оголошенях если шукає ся за робітниками маєє зазначити, що страйк там а там істнує. Сї слухні домагання характеризують нинішних соціалістів, які прямують до заведеня державної влади публичних дібр, та знесеня приватного капіталу.

Хотяй соціалізм віднось-но мало дістає голосів і досі не вибрав ані одного чоловіка до конгресу або на висшого державного урядника, то однак широкою струєю розливаєсь особливо по робітничих масах.

Він має коло 30 часописей 50 всякого рода видавництв, що мають на меті ширити свою систему, около три міліони прихильників з ріж-робітничих організацій пересякнутих соціалістичною ідеєю. Morris Hillquit в Recent Progress of Socialist and Labor Movements подає слідуючу увагу. Позитивні змаганя нашого соціалістичного руху не суть маловажні, та більша вага трехліт-

них змагань не лежить на позитивних напрямках, але на ділі, що сотворило матеріал і приготувало ґрунт для більших розмірів соціалістичної пропаганди в Сполучених Державах.

Не мала тожє і соціалістична література, якою закінчу єю статтю подаючи кілька директив інтересуючим ся, для помочи до дальшого познакомлення ся сего предмету. Найбільше видавництво посвячене виключно соціалістичній ідеї се „Chicago, Charles H. Kerr Co. Мото сеї публікації; „Ми нехочем робити інтересу але соціалістів. Компанія ся числить до 1.800 членів з усіма по 10 доларів з всіх частей кулі земскої. Видавництво пустило всьвіт велике число книжок, памфлетів про соціалізм по вельми в низькій ціні. Публікує Маркса, „Капітал“ за ціну 2 дол. Книжка є сутєю до докладного студійованя модерного соціалізму, правда трудна із за техніки, та терпеливість і се поборе. Інші важніші діла з того видавництва суть: „Scientific Socialism“ by Rev. Charles H. Veil, The Socialists, who They Are and what They stand for by John Spargue „Socialism Utopian and Scientific“ by Fridrich Engles. Хто хоче читати радикальну книжку, се „The Right to be Lary by Paul Lafargue. Найкрасше виясненя справу соціалістичну „The International Socialist Review.“ Також можна дістати много критичних та антагоністичних діл про соціалізм як „John, Graham Brooks „The Social Unrest, книжка популярна Jesus Christ and Socialis Question одна з найліпших критичних се, „Orthodox Socialism by James E. Rossignol, Socialism and Christianity“ яка підносить вельми людскість соціалістичної ідеї в кінці History of Socialism in the United States by M. Hillquit's подає докладний огляд пропочаток, розвій та теперішній стан соціалізма в сїй країні свободи, gdzie wolno ci z głodu zginąć.

В. К.

Що сказав емігрант ком. Williams про свій уряд і свою роботу?

Від коли настав новий еміграційний ком. Williams, много змінилось на Ellis Island. Він оказав ся енергічним чоловіком і старає ся усунути некультурні звичаї або не людське обходжене ся з емігрантами. Тим способом хоче він удержати еміграційний уряд на тій гідності, яка йому належить ся. Він поробив багато змін в самім уряді як тожє і в санітарних, а головно звернув він увагу на еміграційні добродійні Товариства, які зобовязались безінтересовно помагати ново-прибувшим переселенцям.

Минувшого тижня вигословив він промову до урядників, занятих в службі на Ellis Island і після неї можна виробити собі понятє, яке становиско займає він в тих справах.

Він сказав:

„Тепер не потрібно вже жадних додаткових прав,

Руский Дім Банковий

А. ГРОХОВСКИЙ І СПІЛКА

АГЕНЦИЯ КОРАБЕЛЬНИХ КАРТ

З початком літа будуюмо наш власний ВЕЛИКИЙ ДІМ, при roгу *GRAND STREET і BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y.*, недалеко від нашого теперішнього бюро. Вже розпочато приготування до будови і скоро тільки дім стане, БАНК НАШ там перенесемо.

Споряджуємо і в консулятах стверджуємо всякі документа важні в Європі і Америці.
Сиродаємо колієві білети на цілу Америку.
Властитель і управитель L. W. SCHWENK, Нотар.

A. GROCHOWSKI & CO.

НАШІ БЮРА: **NEW YORK**
111 East, 7th st.

BROOKLYN
298 Bedford Ave.,
JAMAICA
101 Rockaway Road

щоби забезпечити належну охорону тисячам емігрантів які приходять до нас через моря зі всіх сторін світа. До переведення моїх справ я не потребую вже більше жадного права або судових вказівок, нам потрібно тільки виконувати ті права, які вже існують.

Так довго як емігрант позістає під нашою опікою, уряд старає ся про всіх однаково. Головний завідагель порту мусить придержуватись приписаних прав. Він має старатись щоб емігр. будинок був старанно удержуваний і забезпечений від огня, щоб емігранти не товпились, словом, щоб всі гігієнічні приписи були виконані як слід. Уряд думає за емігранта перше, заки він до Америки прийде.

єсли емігрант прибуде сюда, то обовязок його піддати ся існуючим інспекційним правам і скоро хоче оминуті злі наслідки, повинен придержуватись їх. Закон виключає тих, що фізично, умово, морально або матеріально не спосібні поборювати всіх трудностей і небезпек, які чекають його на дорозі нового житя. Допускаєсь лише тих, що годні устоятись в будучих борбах.

Критиковано уряд за його безоглядність, неначеб він непотрібно виключав будучих горожан сего краю. Подібні случаи були справді, однак таке проступоване вийшло як раз на користь слабшим. Не булоб добре, єсли би дитині дозволено виконувати працю старших. Таке саме і тут булоб невластивим поступованем, впускати в сей край здеморалізованих або слабих людей, де існуване вже в самих початках вимагає що найменше повної фізичної сили.

єсли котрого з емігрантів уряд задержав на якийсь час, то се стало ся тільки задля певної причини, причім не заподіялась їм велика кривда, бо мали они відповідне старане, поживу і охорону.

Емігрант, котрий перейшов інспекційні оглядини і висів в Нью-Йорку, починає ступати по иншій дорозі житя. Загально прийнято, що емігрант повинен старатись сам про себе. Так як хлопець перейшов лікарські оглядини заки йде до школи не потребує вже більше оглядин до вправ гімнастичних, так само і емігрант що перейшов оглядини інспекційні не потребує вже більше стейтського ствердження здібностей до фізичної або духової роботи. Тому нема найменшої потреби, щоби уряди стейтові робили єще раз перегляд з тими людьми котрих в еміграційнім домі вже раз іспитовано і узнано за відповідних.

єсли уряд інспекційний не є певний в своїм осуді, чи емігрант має відповідні кваліфікації, тоді він звертаєсь з запитанем до добродійних або еміграційних товариств тоїж народності, яким надано всілякі привілеї.

Такі привілеї залежать абсолютно тільки від самого комісара, який розширює їх після потреби. Тому то обовязком комісара є, наглядати всі ті товариства щоб провадили свою роботу чесно.

Богато товариств предстало мені в дуже лихих сьвітлі, коли я розпочав свою роботу. Еміграційні товариства існують для добродійних цілей, які мають в потребі помагати своїм людям.

Та на жаль я переконавсь о всіляких надужитях і здирствах, які практикували ся на емігрантах. З багато емігрантами, які попались в еміграційні товариства обходжено ся цілком не по людски. Дівчат висилано до підозрілих місць. Мужчини оплачували дорого за харч і спане та при тім обходжено ся з ними по звирські. Між емігрантами роблено різниці після того, хто більше вплатив до товариства. Про санітарні заряди звичайно не було ані гадки.

Уряд повинен і мусить застановитись над тими надужитями, однак не в той спосіб щоб установляти нові права для загальної інспекції в еміграційних домах, але щоб урядовий репрезентант, котрим є емігр. ком, мав силу ті права виконувати. Як довго я і другі що розуміють свій обовязок стоїмо на теперішнім становищу, так довго емігранти будуть мати цілковите забезпечене і охорону.

Я повторюю що законів маємо достаточо і сили то же до виконання їх. Потрібно тільки щоб люди в уряді не зменшували самі сих прав, а управа Спол. Держав подає достаточну оборону для своїх емігрантів, скоро тільки

емігр. комісар свій обовязок виконує належито і старає ся уряд свій удержати на тій гідности, яка йому належить ся."

Просить ся всіх інтересуючих читателів, щоб всякі правдиві вісти в їх околицях як: про жите і рух Русинів, добру роботу і т. п. надсилали до нашої редакції, а тим самим спричинять ся до більшого заінтересованя нашої часописи.

ПЕРША РУСКА КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ

Заснована в році 1904

продає всякі рускі книжки по приступній ціні, а іменно: букварі, провідники, читанки, повістки, оповідання, історії, казки, співанники, штурк театральні, календарі, переписні листки, листові папери; вирабляє печатки з рускими і латинськими буквами і виконує всякі друкарські роботи.

Цінники на жадане даром.

Пишіть на адресу:

RUTHENIAN BOOK STORE
439 North 6th Ave,
Scranton, Pa.

DR. "RICHTER'S" PAIN-EXPELLER

Щоб забезпечитись від болів і утрати часу, єсли уживаєте при ревматизмі, невралгії, подагрі, звихненнях, потовченнях, штивности мускулів, остудженнях і т. д.

Dr. RICHTER'S Pain-Expeller.

Він має успокоююче і лічище ділане на болні часті тіла, єсли вечером сильно натрете.

Дістати можна у всіх аптекх по 25 і 50 цт. Зважайте на Анхора охоронну марку.

F. AD. RICHTER & CO.,
215 Pearl Street, New York, N. Y.

"ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ"

Виходить у Львові раз на тиждень і коштує 1 долара піврічно.

Наколи хочете дізнатись, що діється в старім краю і як боре ся робочий люд за кращу долю, то заprenумеруйте собі "Землю і Волю".

Оказові числа висилаєсь ся безплатно.
Адреса: "ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ"
Львів, вулиця Осолінських, ч. 4. — Austria, Galizien, —

РЕДАКЦИЯ „СОЮЗА“

пошукує людей, котрі занялиб ся збиранем передплати і оголошень до нашої часописі.

Близші інформації подаємо листовно.

Назвиска уповажнених агентів будуть оголошені друком.

"Ширіть нашу часопис!"

Илия Розенталь

Руский адвокат, 13 ПОВЕРХ

E. ROSENTHAL,

302 Broadway, New York.

Братя Русини!

Наша двадцятлітня діяльність на Американській землі, наша двадцятлітня праця між Славянами, наше двадцятлітнє існуванє, під час якого вище сто мільон доларів перейшло через наші руки, є найбільшим доводом що фірма

P. V. ROVNIANEK & CO.,

є сполягливою, сталою, чесною і довіря гідною.

ЄСЛИ посилаете гроші до краю, хочете уложити гроші до банку на процент, хочете купити або вимінити заграничні гроші, єсли потребуєте піфкарти до краю або з краю сюда, єсли маєте до вирішення складові справи в старім краю або тут; Зголосіть ся з повним довірєм на сталу, сполягливу фірму, найстарший християнсько-славянський банковий, і нотаріальний заклад в Америці.

Листи адресуйте на котру небудь з наших канцелярій:

P. V. Rovnianek & Co.,

25 Ave. A, New York, N. Y.

612-614 Grant St., PITTSBURG, PA.

305 N. Water St., CONNELLSVILLE, PA.

В Бремен маємо своїх заступців: Карепі і Стопкхай.

УДІЛОВА ДРУКАРНЯ „СОЮЗ“

166 E. 4th Street, New York, City

принимает всякі роботи, що входять в обєм друкарської праці.

Припоручену роботу виконує ся на час і по можливо низькій ціні.

Принимает ся також замовлення з провінції.

Поручаємось

Tel. 2078 Orchard.

ТЕПЕР МОЖЕТЕ ДІСТАТИ У НАС ШИФКАРТУ ДО СТАРОГО КРАЮ ЗА 20 ДОЛЯРІВ

ДІМ БАНКОВИЙ

OLINER BROS

Банкері

Гроші до Старого Краю
висилаємо
три рази в тиждень.

Найбезпечнійше і най-
скорше доходять гроші
заслані нами.

Ми платимо
4 процент
від вложених грошей.
Вкладки можна вибрати
кожного часу без попередного повідомлення.

Агенция корабельных і желѣзничих карт

67 CLINTON STREET NEW YORK, CITY